

Men uagtet der blev afgivet en Betænkning, naaede vi dog ikke saa vidt, at Sagen kom til 2den Behandling her i dette Thing. Altsaa, hvormeget den end er bleven drøftet, ere vi aldrig naaede saa vidt, at vi kunde komme til en almindelig Afstemning over Folkethingets Anskuelser i denne Sag. Man skulde altsaa synes, at der var Grund til at fremkomme med Forslaget paa ny. Men jeg vilde desuagtet ikke fremkomme med Forslaget, naar det ikke var, fordi jeg mente, at Regjeringen ikke i denne Samling vilde fremlægge Forslaget, og naar ikke ærede Medlemmer havde indbragt et andet Forslag, nemlig Forslaget om Hjælpekasser, der efter min Formening staar i en vis Forbindelse med det offentlige Fattigvæsen. Det er min Opfattelse, at man vil nødes til ogsaa at overveie det offentlige Fattigvæsen, samtidig med at man vil ind paa Hjælpekasser. Det forekommer mig, at den offentlige Fattigforsørgelse er, om jeg maa udtrykke mig saaledes, Appendix til den frie Fattigforsørgelse eller omvendt. Altsaa, naar jeg indbringer Forslaget, er det væsentlig paa Grund af, at det andet Forslag er indbragt her i Thinget, for at give de Medlemmer, der behandle denne Side af Sagen, Leilighed til at overveie Fattigvæsenet i Almindelighed. Den Form, jeg har valgt for selve Forslaget, er væsentlig den samme, som haade Kommissionen og Regjeringen har brugt ved de tidligere behandlede Forslag. Derimod er det selvfølgeligt, at naar jeg paa egne Begne indbringer dette Forslag uden at have forhandlet med et eneste Medlem, altsaa ikke som et Partiforslag, faar det noget Bræget af, hvorledes jeg opfatter Fattiglovgivningen, som den nu er, hvorledes jeg mener, at det er heldigt, at man reformerer den, og i hvilken Retning de forskjellige Reformer maa gaa. Med Hensyn til Forsørgelsespligten har jeg ikke foretaget store Forandringer i de nugældende Regler. Jeg har kun føiet en Bestemmelse til, som falder sammen med, hvad Regjeringen tidligere har foreslaaet, nemlig den at foreskrive, at saa længe Hustruen befinder sig i Egteskab med en Mand, uden at være frasepareret eller fraskilt, har hun Forpligtelse til ogsaa at forsørge Manden. Dette Forslag er nu fremkommet paa Grund af det Forslag, som den ærede Medlem for Standerborg Amts 1ste Valgkreds (Bajer) tidligere har fremsat og faaet vedtaget her. Det forekommer mig, at det vilde være unaturligt, om man, naar Kvinden eiede Særformue, da kunde kaste Manden over paa Fattigvæsenet. De Bestemmelser, der vedrøre Forsørgelsespligten, saavel den

offentlige, som den private, har jeg altsaa ikke væsentlig forandret. Det vil maaste erindres, at Regjeringen tidligere har foreslaaet meget indgribende Forandringer. Den har foreslaaet, at der skulde være gjensidig Forsørgelsespligt mellem Forældre og Børn — for de Sidstes Vedkommende dog kun, forsaavidt de have Evne til at forsørge Forældrene — og at denne Evne skulde afgjøres af Overøvrigheden. Det er en Bestemmelse, som findes saavel i den norske Fattiglov af 1865 som i den svenske af 1871. Smidlertid har jeg ikke kunnet anerkjende det for at være retfærdigt og billigt, og jeg tror ikke, at det vilde virke moralsk heldigt. Der er jo ikke Mange her i Danmark, der just eie store Formuer, og for de Smaa kunde det i alt Fald ofte blive meget haardt, om Børnene skulde forsørge deres Forældre. Det vilde maaste ogsaa svække Birkelysten, der ellers kunde være til Stede for at komme frem, naar de saae, at hvormeget de end stræbte, hængte Forældrene paa, saa de ikke kunde komme videre. Jeg gaar nu ud fra, at det er (og jeg haaber, at det stedse vil være det) en moralsk Pligt for Børnene at forsørge Forældrene, saavidt de kunne. Smidlertid har jeg tiltrods derfor og tiltrods for, at det er fastslaaet i Lovgivningen i de skandinaviske Lande og ogsaa har været foreslaaet her tidligere, ikke turdet fastslaa ved Lov, at Børnene skulle forsørge deres Forældre. Med Hensyn til Forsørgelsesstedet er det jo som bekendt ordnet paa meget forskjellige Maader i de forskjellige Lande. Her har det været saaledes, at hvor man efter 18 Mars Alderen har havt fast Ophold i en Kommune 5 Aar uden at have nydt Fattigunderstøttelse, kan man erhverve Forsørgelsesret. Jeg anerkjender ikke denne Bestemmelse for at være i og for sig rigtig; skulde jeg fremstille min Opfattelse, er det den, at Folk bør forsørges, hvor de blive trængende. Det er et Maal, man har tilstræbt i de fleste andre Lande i de senere Aar, og jeg finder, at det er rigtigt og naturligt. Da vilde man ogsaa undgaa denne Transaktion frem og tilbage med vedkommende Individuer. Det er jo saa, at naar det nærmer sig de 5 Aar, gjør man Alt, hvad man kan, for at jage dem bort til en anden Kommune. Det er endog ogsaa gaaet saa vidt, efter hvad der er meddelt mig, at Eiendomsbesiddere, det vil sige Husmænd, der have kjøbt Jord, har man søgt helt at jordreive ved at nægte dem Arbejde, og da de saa ikke i Kommunen kunde faae Arbejde, have de maattet reise fra deres Hus, som Kommunen saa har overtaget. Jeg antager ikke, det Exempel kan paavises mange Steder;